

દિવ્ય જાગૃતિનો ચમત્કાર

૧ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૦

આત્મીય પાઠકો,

સાધકો તરીકે આપણે પૂછી શકીએ કે આપણા અંતરમાં વિદ્યમાન દિવ્યતા પ્રત્યે આપણે કેવી રીતે જાગૃત થઈએ? એકદમ સરળ છતાં ગહન શબ્દોમાં કહીએ તો આપણે સિદ્ધયોગ ગુરુઓની કૃપા પ્રાપ્ત કરીએ છીએ અને આપણા જીવનમાં તેમની શિખામણોને લાગુ કરીએ છીએ — તેના પર ચિંતન કરતાં રહીને અને તેને કાર્યાન્વિત કરતાં રહીને. આ વર્ષે ઓગસ્ટ મહિનામાં ત્રણ ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ પ્રસંગો આવે છે જેના લીધે વિશ્વભરમાં આપણામાંનાં ઘણાં બધાં માટે ગુરુમાઈ ચિદ્વિલાસાનંદ, બાબા મુક્તાનંદ અને ભગવાન નિત્યાનંદની કૃપા અને શિખામણોનો અનુભવ કરવાનું શક્ય બન્યું છે.

વિશ્વવ્યાપી ‘ધ્યાન ક્રાંતિ’નો આરંભ કેવી રીતે થયો? કદાચ તે ૧૫મી ઓગસ્ટ, ૧૯૪૭ના પ્રાતઃકાળની એક ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ ક્ષણ હતી, એ દિવસ જ્યારે બાબા મુક્તાનંદને તેમના શ્રીગુરુ, ભગવાન નિત્યાનંદ પાસેથી ‘શક્તિપાત દીક્ષા’ પ્રાપ્ત થઈ હતી. આ દિવસ તેમના ‘દિવ્ય દીક્ષા’ દિવસ તરીકે ઓળખાય છે. આ રૂપાંતરણકારી પ્રસંગ માટે બાબાજી લખે છે : “કોણ જાણે એ કેવો શુભ દિવસ હતો! કેટલો અમૃતભર્યો હતો!” આ મંગળમય પ્રસંગના ઓડિઓ અને લિખિતરૂપે વધારે વિસ્તારપૂર્વક વિવરણ માટે હું તમને સિદ્ધયોગ વેબસાઈટના *Play of Consciousness* ના પૃષ્ઠને જોવા માટે આમંત્રિત કરું છું.

આ દિવસ સાથે એક અસાધારણ સંયોગ જોડાયેલો છે; ૧૫મી ઓગસ્ટ, ૧૯૪૭ના જ દિવસે ભારતને અંગ્રેજોના ઉપનિવેશીય શાસનથી સ્વતંત્રતા મળી હતી. એક જ સમયે આ બંને ઘટનાઓનું ઘટિત થવું આપણને એ વાતની યાદ અપાવે છે કે સ્વતંત્રતાની લલક બધાંમાં હોય છે અને એ પણ યાદ અપાવે છે કે સિદ્ધયોગ ગુરુની કૃપાના સંપ્રેષણના ફળસ્વરૂપ પ્રાપ્ત થતી આત્મિક સ્તરની સ્વતંત્રતા એટલે કે મોક્ષ એ માનવીય સ્વતંત્રતાનું સર્વોચ્ચ રૂપ છે.

તેથી, સિદ્ધયોગીઓ ૧૫મી ઓગસ્ટે બાબા મુક્તાનંદની દિવ્ય દીક્ષાનો મહોત્સવ મનાવે છે. અને તેના એક અઠવાડિયા પહેલાં, ૮મી ઓગસ્ટે આપણે ભગવાન નિત્યાનંદની સૌર પુણ્યતિથિ મનાવીએ છીએ, એ દિવસ જ્યારે સન ૧૯૬૧માં તેઓ પોતાનો દેહત્યાગ કરીને પરબ્રહ્મમાં લીન થઈ ગયા હતા. આ એ સમય પણ છે જ્યારે આ મહાન જન્મસિદ્ધ મહાત્મા જેઓ પોતાના જીવનકાળ દરમિયાન ભારતભરમાં તેમની આધ્યાત્મિક પ્રાપ્તિ માટે પ્રસિદ્ધ હતા, તેમણે તેમના સર્વશ્રેષ્ઠ શિષ્ય, બાબા મુક્તાનંદને સિદ્ધયોગ ધરોહરની શક્તિપાતરૂપી પૂર્ણ શક્તિ પ્રદાન કરી

હતી. દિવ્ય શક્તિના આ સંપ્રેષણને લીધે બાબાજીએ હજારો મુમુક્ષુઓને આત્માના અનુભવ પ્રત્યે જાગૃત કરવા શક્તિપાત દીક્ષા પ્રદાન કરી અને હવે શ્રીગુરુમાઈ પ્રદાન કરી રહ્યાં છે.

હવે આપણે એ ત્રીજા મહત્વપૂર્ણ પ્રસંગની વાત કરીએ જેનું આપણે આ મહિનામાં સન્માન કરવાના છીએ. પચાસ વર્ષ પહેલાં, સન ૧૯૭૦ના ઓગસ્ટ મહિનામાં પહેલીવાર સિદ્ધયોગ પથની શિખામણો અને કૃપાને ભારતની બહાર રહેતાં જિજ્ઞાસુઓ સુધી લઈ જવામાં આવી હતી. આ ત્યારની વાત છે, જ્યારે બાબા મુક્તાનંદે, તેમના શ્રીગુરુ દ્વારા મળેલી અંતર આજ્ઞાનું પાલન કરીને, પ્રથમ વિશ્વયાત્રાનો આરંભ કર્યો. આ પ્રથમ વિશ્વયાત્રા બાબાજી દ્વારા કરાયેલું પ્રેમ અને કરુણાનું પરમ કૃત્ય હતું. પોતાના શ્રીગુરુની આજ્ઞાનું પાલન કરવા માટેના તેમના વિશ્વાસ અને દૃઢ સંકલ્પને લીધે બાબાજીએ આખા વિશ્વમાં રહેતાં લોકોની આંતરિક આધ્યાત્મિક શક્તિ જાગૃત કરી.

યદ્યપિ હું બાબાજીને તેમના ભૌતિક સ્વરૂપમાં કદાપિ મળ્યો નહોતો, પરંતુ તેમની પ્રથમ વિશ્વયાત્રાનો એક લાભાર્થી હું પણ છું. સન ૧૯૮૭માં, હું ઓરેગનમાં એક યુવા શિક્ષક હતો, ત્યારે એક લેખક સાથેનો રેડિયો ઇન્ટર્વ્યુ સાંભળી રહ્યો હતો જે મનુષ્યમાં રહેલા સામર્થ્ય વિષે પુસ્તકો લખતા. તેઓ ભારતના એક ધ્યાન ગુરુ પાસેથી તેમને પ્રાપ્ત થયેલી જીવન રૂપાંતરિત કરનારી આધ્યાત્મિક દીક્ષા વિશે અને તેના પરિણામે કેવી રીતે તેમના પોતાના માટેના અને જગત માટેના તેમના અનુભવો જડમૂળથી બદલાઈ ગયા હતા તે વિશે કહી રહ્યા હતા.

આ માણસની વાત સાંભળીને મને લાગ્યું કે મારું હૃદય આનંદથી ઊછળી રહ્યું છે. તેમની સાથે કંઈક ગહન ઘટિત થયું હતું — અને હું પણ ઘણા લાંબા સમયથી મારા માટે કંઈક એવું જ ઇચ્છી રહ્યો હતો. મારી લલકની ખરી ભાવના દર્શાવતી મેં લખેલી એક કવિતા અહીં પ્રસ્તુત છે :

એક દિવસ સવારે મેં,
એક બાળકે,
પ્રકાશ જોયો
રંગીન કાચમાંથી
નીચે ઉતરતો

એટલા ઉપરથી
જાણે સ્વર્ગ અવતરિત થઈને મારામાં
પ્રવેશી રહ્યું હોય.

ઘણાં વર્ષો સુધી મેં આ પ્રકાશની
ખોજ કરી
અને પછી
અને પછી
અને પછી

અને પછી... મેં રેડિયો કાર્યક્રમમાંથી સિદ્ધયોગનું નામ લખી લીધું અને આ જાણકારી દ્વારા મેં મારા ઘરથી લગભગ એક કલાકના અંતરે આવેલા સિદ્ધયોગ ધ્યાન કેન્દ્રને શોધી કાઢ્યું. એક અઠવાડિયાની અંદર હું શહેરના પરામાં સ્થિત એક ઘરમાં આવેલા ધ્યાન ખંડમાં કુતૂહલ, રોમાંચ અને આશા ભરેલી લાગણી સાથે પ્રવેશી રહ્યો હતો. થોડીવાર પછી હું ઉપરના માળ પર આવેલા ધ્યાનખંડમાં બેસીને સત્સંગના આરંભમાં ‘જ્યોત સે જ્યોત’ ગાઈ રહ્યો હતો તથા એ રૂમની સામેની બાજુએ મૂકેલી ખુરશીની ઉપર ગુરુમાઈ ચિદ્વિલાસાનંદના ફોટાને એકીટસે જોઈ રહ્યો હતો. જ્યારે હું ગાતો હતો ત્યારે હું વારંવાર ગુરુમાઈજી તરફ જોઈ રહ્યો હતો અને મારી સત્તામાં ફેલાઈ રહેલા આનંદની, શાંતિની અને આશ્ચર્યની લાગણીનો અનુભવ કરી રહ્યો હતો. મને લાગ્યું કે મારી અંદર કંઈક નવું ખુલી રહ્યું છે જેને કદાચ પ્રેમ અને પ્રશાંતિની જીવંત ઉપસ્થિતિ કહી શકાય. તે સમયે મારી પાસે તેના માટે શબ્દો નહોતા, પરંતુ હવે હું જાણું છું કે આ સિદ્ધયોગ ગુરુની કૃપા દ્વારા આધ્યાત્મિક જાગૃતિનો, ‘શક્તિપાત દીક્ષા’નો ચમત્કાર હતો.

એ કલ્પના કરવી પણ મુશ્કેલ છે કે જો હું તે દિવસે શ્રીગુરુમાઈને તેમના ફોટા દ્વારા ન મળ્યો હોત તો મારું જીવન કેવું હોત. શ્રીગુરુમાઈની શિખામણો અને સિદ્ધયોગના અભ્યાસોએ બીજાં હજારો લોકોની જેમ મારા સંપૂર્ણ જીવનને પ્રેરણા આપી છે અને તેને પોષિત કર્યું છે.

હમણાં, આધુનિક ઇતિહાસના સૌથી મુશ્કેલ સમય, સન ૨૦૨૦ દરમિયાન, હું અને બીજાં અગણિત લોકો સિદ્ધયોગ પથ વેબસાઈટનો આશ્રય લઈ શક્યા છે. અહીં આપણે લેખો અને વાર્તાઓ, કવિતાઓ અને નામસંકીર્તનનું અક્ષયપાત્ર મેળવી શકીએ છીએ, જેમાંનું પ્રત્યેક સાધન ભગવાનના, શ્રીગુરુના અને આપણા સ્વયંના અંતર આત્મા પ્રત્યેના આપણા અનુભવને વિસ્તૃત કરવા માટે છે. વિશેષરૂપે, આપણે હવે અભુતપૂર્વ ‘મંદિરમાં રહો’ સત્સંગમાં ભાગ લઈ શકીએ છીએ જેમાં આપણે ભગવાન નિત્યાનંદની મૂર્તિની ઉપસ્થિતિમાં નામસંકીર્તન અને ધ્યાન કરીએ છીએ. આપણે કેટલાં નસીબદાર છીએ કે આપણે શ્રીગુરુમાઈની કૃપા અને શિખામણોને આ અતિસુંદર રૂપમાં આવા સમયે પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ!

હાલમાં, વેબસાઈટ પર એક શક્તિશાળી અને કાવ્યાત્મક ઉમેરો થયો છે, તે છે ‘જતન કરવા માટે આશીર્વાદ’ — આ સુંદર વિડીયોનું શીર્ષક ગુરુમાઈજીએ પસંદ કર્યું છે, જે ઘણા ‘મંદિરમાં રહો’ સત્સંગના અંતિમ ભાગમાં આવે છે. ‘જતન કરવા માટે આશીર્વાદ’ એ સાધના વિશે ગુરુમાઈજીની શિખામણો છે, આપણા માટે તેમનું માર્ગદર્શન છે કે સિદ્ધયોગીઓ તરીકે આપણે કેવી રીતે સિદ્ધયોગ સાધનાનો અભ્યાસ કરી શકીએ અને આ મુશ્કેલ સમયમાં પણ વિશ્વનું ઉત્થાન કરવાનું ચાલુ રાખી શકીએ.

જેમકે આપણાંમાંથી ઘણાંએ અનુભવ કર્યો છે કે છેલ્લા કેટલાંક મહિનાથી ‘મંદિરમાં રહો’ સત્સંગોથી આપણા પર શ્રીગુરુમાઈની કૃપા અને શિખામણોની વર્ષા થઈ છે, અને આ સત્સંગોમાં શ્રીગુરુમાઈએ આપેલાં પ્રવચનોને સિદ્ધયોગ પથ વેબસાઈટ પર ‘મંદિરમાં રહો’ પૃષ્ઠ પર ઉપલબ્ધ કરવામાં આવ્યાં છે. હવે, વેબસાઈટ પર આ સત્સંગોના બીજાં અદ્ભુત પાસાંઓનાં પણ પોતાના જુદા પૃષ્ઠ છે. Be in the Temple II માં આ વિશેષ સત્સંગોના બીજાં અનેક તત્ત્વો એકસાથે જોવા મળે છે : સિદ્ધયોગ સ્વામીઓ અને બીજા સિદ્ધયોગ શિક્ષકોના

વ્યાખ્યાનો; સિદ્ધયોગ સંગીતકારોએ ગાયેલાં ભજનો અને આરતીઓ; અને વસંતઋતુના વરસાદ અને સૂર્યપ્રકાશની પ્રચુરતાથી મંદિરનો અભિષેક થતા વિડીયો. ખાસ કરીને હું તમને પ્રોત્સાહિત કરું છું કે તમે રાણી ડોયોનની હૃદયસ્પર્શી પ્રસ્તુતિ ‘શ્રીગુરુ સારિખા’ સાંભળો. શ્રીગુરુ પ્રત્યે ભક્તિપૂર્ણ આ અભંગ સાંભળવાથી, તે મને મૃદુલતાથી જે સ્થિતિ તરફ દોરી જાય છે તેનું વર્ણન કરતા હું ફક્ત એટલું જ કહીશ કે તે શ્રીગુરુમાઈના વર્ષ ૨૦૨૦નો સંદેશ : આત્મા કી પ્રશાંતિ, આત્માની પ્રશાંતિનો એક જીવંત અને જોશપૂર્ણ અનુભવ છે. સંદેશનું અન્વેષણ અને અનુભવ કરવાની મેં પસંદ કરેલી આ એક રીત છે.

ઓડીઓ પ્રસારણ દ્વારા ધ્યાન-સત્રો ૨૦૨૦

હું ત્રીસથી પણ વધુ વર્ષોથી દિવસમાં ઓછામાં ઓછું એકવાર ધ્યાન કરું છું અને છતાંપણ હું અનુભવું છું કે ઓડીઓ પ્રસારણ દ્વારા ધ્યાન-સત્રો ૨૦૨૦માં સિદ્ધયોગ ધ્યાન શિક્ષકો દ્વારા અપાયેલા નિર્દેશોથી ખૂબ જ વધારે મદદ મળે છે. તે મારા મનને શાંત કરે છે અને મને ઊંડા ધ્યાનમાં પ્રવેશ કરવામાં મદદ કરે છે. અને આ ઊંડું ધ્યાન શ્રીગુરુમાઈના વર્ષ ૨૦૨૦ના સંદેશના મારા અધ્યયન અને અભ્યાસમાં મદદ કરે છે. ઓગસ્ટ મહિના માટેના ધ્યાન-સત્રનું શ્રીગુરુમાઈએ પ્રદાન કરેલું શીર્ષક છે, "Contentment in the Mind, Steadiness in the Heart: Sukhāsana". તે ૨૯મી ઓગસ્ટ, શનિવારથી ઉપલબ્ધ થશે.

બીજા ઉત્સવો

રક્ષાબંધન — ૩ ઓગસ્ટ

ભારતીય તહેવાર રક્ષાબંધનના નામનો અર્થ છે ‘રક્ષાનું બંધન’ અને સિદ્ધયોગીઓ માટે આ તહેવાર શ્રીગુરુ અને શિષ્ય વચ્ચેના તેમજ મિત્રો વચ્ચેના પ્રેમ અને સંરક્ષણના બંધનનું સન્માન કરવાનો સમય છે. હાથ પર બાંધેલી રંગબેરંગી રાખડીઓ તેનું પ્રતીક છે. રાખડીઓના આ આદાનપ્રદાનમાં ખૂબ જ પ્રેમ હોય છે!

તમે વિચારતા હશો કે તમે રક્ષાબંધનની મધુર પરંપરામાં કેવી રીતે ભાગ લઈ શકશો જ્યારે તમારા સ્નેહીજનો ઘણા દૂર છે — અથવા જ્યારે તમે સામાજિક અંતરનું પાલન કરી રહ્યાં છો. એક રીત છે, તમે તેમને Teaching in Honor of Raksha Bandhan (રક્ષાબંધનનાં સન્માનમાં શ્રીગુરુમાઈની શિખામણ)ની લિંક મોકલો. આ લિંકમાં બંને વસ્તુઓ અભિવ્યક્ત કરવામાં આવી છે, રક્ષાબંધન વિશે શ્રીગુરુમાઈની શિખામણ પણ અને એક સુંદર રાખડીનું ચિત્ર પણ.

ભારતીય પંચાંગ અનુસાર રક્ષાબંધન શ્રાવણ મહિનાની પૂર્ણિમાના દિવસે આવે છે; આ વર્ષે તે ૩ ઓગસ્ટે ઉજવવામાં આવશે.

ભગવાન વિષ્ણુના અવતાર, ભગવાન શ્રીકૃષ્ણના જન્મનો ઉત્સવ જન્માષ્ટમી તરીકે ઓળખાય છે, જે શ્રાવણ મહિનાના કૃષ્ણ પક્ષની અષ્ટમીના રોજ આવે છે. ભારતના ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્યમાં જ્યાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણનો જન્મ થયો હતો અને તેમણે પોતાના બાળપણનો સમય પસાર કર્યો હતો, ત્યાં ઘણા યાત્રાળુઓ આ તહેવારમાં પ્રાર્થના, સંકીર્તન અને નૃત્યના ઉત્સવ માટે આવે છે. આપણું ઘર વિશ્વમાં જ્યાંપણ હોય ત્યાંથી એક વસ્તુ આપણે કરી શકીએ છીએ, તે છે, શ્રી મુક્તાનંદ આશ્રમમાં વર્ષ ૨૦૧૯માં યુવાઓ તથા બાળકો દ્વારા જન્માષ્ટમીનાં સન્માનમાં રજૂ કરાયેલી 'The Story of Lord Krishna and the Demon Shishupala' ગોલ્ડન ટેલનો આનંદ લેવો.

ગણેશ ઉત્સવ — ૨૧ ઓગસ્ટથી ૩૧ ઓગસ્ટ (ભારતમાં ૨૨ ઓગસ્ટથી ૧ સપ્ટેમ્બર)

નવીન આરંભ અને સફળ પ્રયત્નોના, હાથીના મસ્તકવાળા દેવતા ભગવાન શ્રીગણેશ, ભારતના સૌથી લોકપ્રિય દેવતા છે. દંતકથા અનુસાર ગણેશ ઉત્સવ, એ વૈદિક સમયનું સન્માન કરે છે જ્યારે મહર્ષિ વેદ વ્યાસે, ‘મહાભારત’ મહાકાવ્ય કહી સંભળાવ્યું હતું અને ભગવાન શ્રીગણેશે તેને લખ્યું હતું. ગણેશ ઉત્સવ મનાવવાની એક આનંદમય રીત છે, ‘મંગલદાતા કૃપાસિંધુ’ નામસંકીર્તન કરવું; ભગવાન શ્રીગણેશનું ‘‘વિઘ્નહર્તા, મંગલદાતા અને કૃપાના સાગર’’રૂપે સન્માન કરવા શ્રીગુરુમાઈએ આ નામસંકીર્તનની રચના કરી અને તેને સંગીતબદ્ધ કર્યું છે.

ઓગસ્ટ મહિનામાં આપણી પાસે સિદ્ધયોગ શિખામણો અને અભ્યાસો સાથે સંલગ્ન થવાની ઘણી બધી રીતો છે — આપણી સાધનામાં ઊંડા ઊતરવાના અનેક અવસર છે! કદાચ આપણે ‘મંદિરમાં રહો’ સત્સંગોનો અનુભવ કરવાનું અને ‘જતન કરવા માટે આશીર્વાદ’માં શ્રીગુરુમાઈની શિખામણોનું મનનચિંતન કરવાનું ચાલુ રાખી શકીશું! થોડી જિજ્ઞાસા સાથે આપણે પણ સિદ્ધયોગ પથ વેબસાઇટ પર બીજાં અનેક સંસાધનોની ખોજ કરી શકીશું જે આપણને જાગ્રત જીવન જીવવામાં મદદ કરી શકે.

આ વિશે મને થોડા સમય પહેલાં જ એક અસાધારણ અંતરદષ્ટિ પ્રાપ્ત થઈ. એક સવારે ધ્યાનમાં મને લાગ્યું જાણે હું મારા મન સાથે કાદવમાં કુસ્તી કરી રહ્યો છું — મારા અંતરમાંથી આવતા પ્રત્યેક વિચારોનો સ્વીકાર અને અસ્વીકાર કરી રહ્યો છું. અચાનક, મને લાગ્યું કે મારે મારા વિચારો સાથે સંબંધ રાખવાની જરૂર નથી; મારો એક ભાગ પહેલાથી જ શાંત હતો. હવે, રોજ સવારે જ્યારે હું ધ્યાન કરવા બેસું છું ત્યારે મારા મનને શાંત કરવાને બદલે હું ફક્ત મારા બોધને ‘પોલ નહીં’ના સરળ, સૂક્ષ્મ સ્થાન તરફ લઈ જાઉં છું, જે પહેલાંથી જ આનંદમય રીતે શાંત, વિશાળ અને મુક્ત છે. હું શીખ્યો છું કે જો હું મારા શ્વાસપ્રશ્વાસને સહજ કરી મૃદુલતાથી સ્મિત કરીને હૃદય ક્ષેત્ર પર કેન્દ્રિત થાઉં તો હું આ આનંદ અને શાંતિની અંતરંગ અને મહાન શક્તિ પ્રત્યે જાગૃક થઈ જાઉં છું. પછી, આખા દિવસ દરમિયાન જ્યારે-જ્યારે હું મૃદુલતાથી સ્મિત કરવાનું અને મુક્તપણે શ્વાસ લેવાનું યાદ કરું છું, ત્યારે હું જાગ્રત વાસ્તવિકતા, જે ‘હું’ છું, તેનો અનુભવ કરવાનું ફરી શરૂ કરી શકું છું.

પોતાનું ધ્યાન ‘સ્વયં’ પર પુનઃ લાવવાનો પ્રયત્ન કરીને જુઓ. જેમજેમ તમે દરરોજ પ્રયત્ન કરતા જશો તો બની શકે કે તમે અધિકાધિક રૂપે તમારું ધ્યાન અન્ય વસ્તુઓ પરથી હટાવીને ‘સ્વયં’ પર લાવવાની પોતાની જ રીતો શોધી લો; તે ‘તમે’ પર એટલે કે સ્વયં પર જે પહેલાંથી જ જાગ્રત છે! અંતતઃ, તમે વાસ્તવમાં આત્મા જ છો — તેનો આનંદ માણો!

પ્રેમ સહિત,

પૉલ હૉકવુડ

© ૨૦૨૦ એસ.વાય.ડી.એ. ફાઉન્ડેશન®. સર્વાધિકાર સુરક્ષિત.